

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Clani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Ob razpravi pravil po naših društvi.

Poleg aktualnih problemov, ki se danes rešujejo v našem javnem življenju in zadevajo interese našega stanu in šole, stojimo tudi pred važnim vprašanjem reorganizacije našega organizacijskega življenja, t. j. pred reorganizacijo pravil UJU. Ni to vprašanje novo; žalibog je že tako premeleto, da članstvo skoro izgublja interes zanj.

Sedaj imajo društva zopet to vprašanje na dnevnem redu.

Na skupščini v Zagrebu se je učiteljsvo zedinilo na temeljne točke, na katerih naj bi bila osnovana naša nova pravila.

Točen projekt na osnovi zagrebske resolucije je sprejel širši svet pov. UJU — Ljubljana ter ga je poverjeništvo predložilo Izvršnemu odboru. Izvršni odbor je izdelal na osnovi tega svoj projekt, ki pa ni upošteval povsem zagrebske resolucije.

Temeljne zahteve, ki se danes podarjajo med članstvom glede pravil ob stojajo v sledečem:

1. Za sekcije se zahteva večja svoboda in avtonomnost.

2. Vrhovno upravo Udruženja naj tvori vodstvo centrale s predsedstvi sekcij in ne Izvršni odbor.

3. Upravno — tako prevladuje glas članstva — naj bi se Udruženje preuredilo po banovinah.

4. Volitve naj bi se uredile po čistem proporciju.

5. Organizacijo naj bi se razbremenilo dela, ki jo preobremeni v odvrtača od pozornosti pri stanovskih vprašanjih, t. j. v prvi vrsti od materialnih in pravnih, kar bi morala biti glavna naloga stanovske organizacije.

Svobodo in avtonomnost sekcij si predstavlja članstvo v tem pogledu, da se ne izvrši prevelika centralizacija, t. j. nalaganje bremen članstvu za institucije centrale, za katere ne vlada absolutno edinstvo in soglasnost. Enako je sekcijam pripustiti svoboden notranji razvoj in uveljavljanje svoje iniciativnosti tudi na zunaj, brez formalnih zaprek.

Težišče vsega vprašanja za izboljšanje organizacije je pa v vprašanju vodilne instance Udruženja. Praksa je pokazala, da Izvršni odbor največkrat križala. Upali smo, da se bodo razmere z osebnimi izpremembami v Izvršnem odboru po zagrebski skupščini izboljšale, toda to se ni zgodilo, ampak je nastal prav zaradi tega celo zastoj. Ako hočemo reorganizacijo v resnici izboljšati, tedaj se mora prenesti vodilnost organizacije iz Izvršnega odbora na novo instanco, ki naj jo tvori vodstvo organizacije in predsed-

stva sekcij. To je prvi in glavni pogoj za izboljšanje. Vse drugo je le krpanje!

V vprašanju reorganizacije Udruženja po banovinah bodo vladale diference. Ne pri nas. Članstvo beogradske sekcije ne bo pristalo brez pridržkov na to. A tudi to je deljeno v naziranjih.

Proporcije je tako lepo geslo, kakor svoboda, bratstvo in enakost! Kakor ga en del članstva zagovarja in hoče proporcije napraviti kot univerzalno zdravilo za ozdravljenje vseh zlih pojavov v organizaciji, tako ga drugi zavračajo z argumenti, da ravno proporcije pomenja majoritacijo, uvedbo strankarstva in cepljenja v organizaciji ter da je nasproten temeljniemu načelu deklaracije.

Končno preobremenitev organizacije z nestanovskimi, t. j. sekundarnimi nalogami. Najprej se je članstvo pričelo oglašati proti obveznosti prispevkov za vsakojake tovrstne institucije. Približno isti pojav pri društvih, kakor pri poverjeništvih, ki so se protivila nalogam obveznih dajatev za drugovrstne naloge organizacije centrali. Poleg gmotnega vprašanja je pa pri tem igralo vlogo tudi dejstvo, oziroma očitke, da se zaradi drugovrstnih nalog organizacije, zanemarija in ne posveča dovolj pažnje prvi nalogi organizacije, t. j. borbi za materialne in pravne koristi stanu.

Sistem, da mora biti vse organizacijsko in vse pod okriljem ene organizacije, je prišel v razpravo. Iz tega nastaja vprašanje. Težko bo vzdržati sistem, da bodo celo samostojna društva, samosvoje jurisdikcijske osebe, ki bi same morale skrbeti za svojo gospodarsko bazo, se enostavno naslonile na stanovsko organizacijo in skušale organizacijo in njena denarna sredstva izrabiti za to, da bodo imeli samostojni odbori teh društev komednejše in lažje stališče. Pod preobremenitvijo se mora vsaka stvar streti in trpeti glavni namen organizacije, za katerega potem primanjkuje sredstev in časa.

Na lanski skupščini so celjski delegati prav krepko to podčrtavali ter pri reorganizaciji Udruženja ne moremo iti preko tega vprašanja.

Turneja pevskega zbora UJU na Češkoslovaško.

Franja Dugana ml.: »Dvije narodne iz Bosne« sta lirični, na orientalsko melodiko spominjajoči narodni pesmi v svobodni harmonizaciji. »Jurjevske pjesme iz Turropolja« pa so koledne narodne pesmi, ki jih pojejo tudi po hrvatskih vaseh ob nastopu pomladi od hiše do hiše. Tudi te je komponist obdelal individualno deloma akordično, deloma polifono.

Emila Adamiča: »Vragova nevesta« je narodna balada, ki muzikalno uporablja folklorično melodiko. Iz široko-epskega pripo-

vedovanja zraste v visoke dramatične zagone ter konča v širokem koralu.

Antona Lajovica: »Zlato v Blatni vasi« je grotesken zbor komplicirane harmonike. »Koledniki« so tri kompozicije za ženski zbor, istotako polni humorja za ženski zbor, pa tudi »Zabe« očitujejo Lajovičev živi smisel za preserno grotesko. Vsa ta dela zahtevajo naporne študije, odličnih pevcev in inteligentne interpretacije.

Nekoliko soroden Lajovicu je v svoji skladbi »Vrabi in strašilo« tudi

Marij Kogoj: »Vrabi in strašilo« so tehnično silno komplicirani in so kamen preizkušnje za najinteligentnejše, odlično vežbane mešane zборе.

Vokalna suita »Okolo žnjačkoga venca« Zlatka Grgoševića obsega pet obrednih pesmi narodne melodike na arhaični harmonični in polifonski podlagi, ki se po Hrvatskem pojajo ob žetvi. Odlikuje jih koncizna forma in lepa pevnost glasov. Točen izraz so hrvatskega folklor.

Po izrazu enake rasne muzike so suiti »Okolo žnjačkoga venca« sorodne »Pjesme svatovske« Borisa Papandopula — Pečića pa tudi »Romarska« Josipa Stolzera-Slavenskega.

»Pjesme svatovske« so pisane v temperamentnem ritmu, zelo zanimivi melodiki deloma orientalskega karaktiva. Za barvitost in raznolikost suite skrbijo visoki sopranski solo, ki zahteva izvrstne pevke. »Romarska popevka« J. Stolzera-Slavenskega je nad vse originalen troglasen mešani zbor, široka, nabožna pesem ljudstva k Materi božji.

Janka Ravnika: »Zimska pesem« in »Kmetiška pesem«, ženska zbora s klavirjem sta

dve skladbi komplicirano melodičnega in harmonskega ustroja, polni intimnih in duhovitih mest. Klavir je skoro popolnoma samostojen ter naravnost virtuozno pisan.

Vinka Zganca: »Troje narodnih pesmi« kažejo medijumsko folklorično bogastvo in so krasno prirejene.

Emila Adamiča »Potrkan ples« je skladba v kateri je komponist uporabil melodiozne stare slovenske plesne motive ter je obojestransko najboljšega veselja polna.

Mokranjac St. X. rukovet je mojstrsko sestavljen šopek srbskih narodnih pesmi iz okolice Ohridskega jezera.

Emil Adamič.

PEVSKI ZBOR UJU UČITELJSTVA.

Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 6., 7., 8. in 9. marca.

6. marca od 9. do 12. ure v Glasbeni Matici. — 6. marca popoldne od 15. do 18. ure v prostorih Ljubljanskega zbora.

7. marca sodelovanje na proslavi za šolsko mladino ob 80letnici prezidenta Masaryka v Unionu ob 9. uri popoldne (obleka koncertna, po koncertu fotografiranje). — 7. marca popoldne pevska vaja od 15. do 18. ure v prostorih Ljubljanskega zbora.

8. marca od 9. do 12. ure pevska vaja v Glasbeni Matici. — 8. marca popoldne od 15. do 18. ure pevska vaja v prostorih Ljubljanskega zbora.

9. marca dopoldne od 8. do 11. ure pevska vaja v Glasbeni Matici.

Zavedajte se važnosti in udeležite se polnoštevilno pevskega tečaja.

Splošne vesti.

— Posojilo našega udruženja. Te dni je prejel izvršni odbor UJU v Beogradu od Državne hipotekarne banke posojilo v znesku 400.000 Din. — Zaradi zadave Dačkega doma se je izvršni odbor zadalil pri učiteljskem društvu v Šabcu za 200.000 Din in pri Uradniški banki v Beogradu za 150.000 Din. Ti dve posojili bo izvršni odbor poravnal z novim posojilom, a ostanek 50.000 Din bo uporabil za nakup pohištva za Dački dom.

— Učni načrt za učiteljska. Dne 25. t. m. je začela svoje zasedanje komisija za sestavo učnega načrta in programa za učiteljska v kraljevini Jugoslaviji. Seje se vrše v oddelku za srednjo nastavo v ministrstvu prosvete. V to komisijo je minister prosvete imenoval in poklical iz dravske banovine gosp. ravnatelja Kadunca iz Maribora. Nov bo načrt za V. letnik učiteljskega.

— Izprememba v pravilih o opravljanju diplomskega izpita višjega tečaja na višji pedagoški šoli v Beogradu. Na podstavi člena 4. uredb o višjih pedagoških šolah odredjam: V členu 6. pravil o opravljanju diplomskega izpita višjega tečaja na višji pedagoški šoli v Beogradu se izpreminja točka 2. ter se glasi: 2. Izpit se opravlja: V I. odseku (nacionalne skupine predmetov): pod A: iz narodne književnosti ali narodnega jezika ali obče zgodovine ali narodne zgodovine ali enega tujega

* »Službene Novine kraljevine Jugoslavije« z dne 31. januarja 1930., št. 23/IX.

jezika (francoskega ali nemškega jezika) ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije; pod B: iz narodne književnosti ali narodnega jezika ali obče zgodovine ali narodne zgodovine ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije (iz enega teh dveh poslednjih predmetov opravljajo izpit samo oni, ki vzamejo pod A enega teh dveh predmetov); pod C: iz narodne književnosti ali narodnega jezika ali narodne zgodovine ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije ali geografije (iz tega poslednjega predmeta opravljajo izpit samo oni, ki vzamejo pod A ali obče zgodovino ali narodno zgodovino). V II. odseku (geografsko-prirodna skupina predmetov): pod A: iz geografije (z etnologijo) ali zoologije ali botanike ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije; pod B: iz zoologije ali botanike ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije (iz enega teh dveh poslednjih predmetov opravljajo izpit samo oni, ki vzamejo pod A enega teh dveh predmetov); pod C: iz zoologije ali botanike ali kemije ali geologije (z mineralogijo) ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije. V III. odseku (matematično-fizikalne skupine predmetov): pod A: iz matematike ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije; pod B: iz fizike ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije (iz enega teh dveh poslednjih predmetov opravljajo izpit samo oni, ki vzamejo pod A enega teh dveh predmetov); pod C: iz kosmografije ali pedagogike ali eksperimentalne psihologije ali matematike (iz tega poslednjega predmeta

LISTEK.

† Cigler Robert.

Odpravil se je od nas eden, ki je bil od marljivih najmarljivejši, poslovil se je nemudoma in za vselej 18. t. m. in odrinil na Ljubljansko polje. Deževen popoldan, žalosten februarjski popoldan se je dolgočasil proti sv. Križu. Morda je tihi popotnik slutil kako težko je nam, ko se poslavljamo!

Črna vrsta pogrebcev, cvetje, venci, jok, ihtenje, žalostno petje, z vsem tem se on sam oddaljuje, poslavlja od znane marljivosti, ki jo je spremljal od rane mladosti do sive starosti, ko že počiva slehna čebelica in v miru uživa sadove, nabrane v vročem poletju, veseli pomladi; on ni počival, dokler ga ni zmrnila srčna kap na smrtno posteljo. Vzor na čebelico, neumorni Robert, ki ga je to popoldne zagnila črna ruša!

Težko je bilo slovo, bridka ločitev od sveže gomile, ki jo je še ta večer pobelil novi sneg. Nam ostane samo spomin, svetel spomin in neminljivi vzor marljivosti do konca. Počivaj, Robert! To si zaslužil! Nas tolaži zavest, da se bomo vedno ozirali na Tvojo pot, dokler bomo za Teboj, dokler ne krone noga za Teboj na božjo njivo, kjer je tako mirno, tako pokojno!

Rojen Ljubljancan je napravil zrelostni izpit na učiteljsko leta 1884. v rodnem mestu, kjer je še živel mati. Učiteljska pot se mu je začela snovati v Retečah pri Škofji Loki.

Borni učiteljski kruhek se mu je zdel tako resen, da se ga je oklenil z vso mlado dušo. Ne muzik, ne pisatelj, ne sportnik ni bil; zadovoljeval se je z uspehom v šoli in zunaj nje. Zato so ga poznali in spoštovali mladi in stari povsod, kjer se je udeleževal s svojo pridnostjo in skromnostjo. Kmalu se je posmaknil ob Savi nižje k Sv. Jakobu, od tam pa na Vrhniko. Tam se je kmalu udomačil med veselimi Vrhniki kot čislani šolnik in družabnik. Vsi so ga cenili.

Naveličan podrejene službe je z leti dobil vodstvo večrazrednice na Višnji gori. Na novem mestu se je še povečala njegova vztrajna marljivost. Podžigala jo je skrb za malo družinico. Družico življenja si je Robert izbral v ugledni učiteljski obitelji pok. tovariša Marna, tedaj še na Preserju. Danes je starejši sin Robert v državni službi. Milan pa (vedno odličnjak) pravkar dovršuje visokošolski študij.

Poslednja postojanka v aktivni službi je čakala pokojnika na Igu (1913.—24.) po smrti F. Ks. Trošta. Okolica blizu Ljubljane z vso raznoličnostjo in vabljivostjo je blagodejno vplivala na Roberta. Pridružil se je svetovna vojna, štiri sosednje šole v sosesčini dobre ¾ ure: Ig, Iška vas, Tomišelj, Zelimlje in še Črnogorje France na Barju, kamor se je preselil po Črnogorjevi smrti tov. Grčar. Teden-ski sestanki v Mateni v družbi do 5 tovarišev so drug drugemu krepili značaje, stanovsko zavest in kresali dovptje, da je često pomagal sam škrjanec in z njimi prepeval mehke narodne pesme kot resničen škrjanec pod milim nebom.

Pozabiti se ne sme dogodka, kako se je Robert srčno smejal in pripovedoval, da je nekega dne ugnal celo krajni šolski svet, ko so ga hoteli prepričati, da otroci znajo vsak dan manj, dasi so na Studencu 4 razredi in 1 paralela.

Cigler seže v miznico, potegne iz nje večji akt in pokaže navzočim šolskim svetnikom: »To je uradno potrjeno, da je bil te dni na naši šoli okrajni šolski nadzornik R. in javno pohvalil vse učiteljsvo. Te dekrete imam še v rokah in ponudim Vam jih v pogled, gospodje! Pohvaljen je vsak zase in vsaka zase, šolski upravitelj zase — ne zato, ker zna ta in oni učitelj, učiteljica, marveč za to, ker so v naših razredih najlepše odgovarjali naši otroci. Prepričajte se, gospodje, prosim! Navzoči župnik, pok. K. razvije in pogleda akt, pa kmalu ga položi pred šolskega predsednika. Ta se ga ne dotakne. Župnik pa reče slovesno: »Prepričan sem, da so otroci znali prav dobro in da je učiteljsvo zaslužilo zahvalo, kakor jo je zaslužil tudi nadučitelj. Čestitam Vam gospod nadučitelj in vsemu učiteljskemu zboru!«

Tako so se razpršile meglice, poslednje meglice na obzorju vzornega šolnika, zjasnilo se je večerno nebo.

V miru in zadovoljstvu je čakal pokojnine, ki jo je dočakal celo preje nego se je nadejal. A ni se kesal. Njegova jeklena vztrajna volja je delala čudeže, ko bi omagal marsikdo, on ni.

On ni počival, dokler ga ni zmrnila sama smrt.

Počivaj, Robert! To si zaslužil!

Vsem Tvojim dragim kakor vsem nam, ki smo se s Teboj veselili, ostane vzor Tvoja marljivost — pot, ki se bomo vedno ozirali nanjo kot svetel pomnik moža junaka, ki se ni uklonil pod težo življenja.

Slava Tvojemu spominu do vekov!

Ft.

Med bolgarskimi učitelji.

»Janez, saj ne boš prišel živ nazaj,« tako mi je rekel prijatelj ob mojem odhodu v Bolgarijo. Smejal sem se in ko sem povedal to tudi bolgarskim učiteljem, so se še oni do solz nasmejali.

Vedel sem, da so na vzhodu večji gostosljubneži, kot na zapadu. A za učiteljski stan sem bil prav radoveden, kakšen neki mora biti. Predstavljal sem si ga, kot nekega bolj šega kmeta, ki hodi v opankah, pa ni preveč izobražen, vendar pa dobričina od nog do glave.

Oblekel sem se v najboljšo obleko, da bi se še oddaleč razlikoval od njih in vzbujal veliko pozornost. Pa glej smole! V najbolj elegantni obleki in v trdem ovratniku, ki sem si ga takrat prvič v življenju nataknil in v svilenih nogavičkah, sem bil ravno takšen, kot bolgarski kolegi.

Takoj so me vprašali: »Zakaj pa ni prišel tudi vaš pevski zbor?« »Mislim, da bo

Izkoristite še zadnje tedne v intenzivno nabiranje naročnikov Mladinske Matice!

opravljajo izpit samo oni, ki vzamejo pod A ali pedagogiko ali eksperimentalno psihologijo. Vsi predmeti, iz katerih se opravlja diplomski izpit, so se morali poslušati predpisano število semestrov. Ta izprememba člena 6. velja samo za šolski leti 1928/1929. in 1929/30. — V Beogradu, dne 31. decembra 1929.; P. br. 33.885. — Minister za prosveto: Bož. Maksimović s. r.

— Markovci. Dne 9. t. m. sta se poslovila od nas tovariša tukajšnje šole Bregant Albert in Dekleva Sonja. Prvi je bil v Markovcih sedem, a tovarišica tri in pol leta. Sedem let res ni dolga doba, a vendar se je pokazalo pri odhodu, kako priljubljena sta bila tovariša v tukajšnjem kraju. Nerači in s solzami v očeh so se poslovili od svojega tovariša gasilci, ki jim je bil tajnik. Posebno prisrčen odhod jima je bil prirejen na postaji v Šalovcih. Kljub mrazu in mrzlemu vetru je spremljala oba tovariša domača godba na pihala, ki ji je bil tovariš Bregant učitelj in vaditelj. Tovarišica Dekleva se je udeleževala v gospodinskem tečaju, skupno s kolegino Cirilo Korošakovo, ki je tudi zapustila ta kraj pred 14 dnevi. Obe tovarišici sta vzgojili dober gospodinski naraščaj in si pridobili na tem polju kot prvi slovenski učiteljici v Markovcih mnogo zaslug. Tudi nekaj otrok in staršev je spremljalo tovariša na 5 km oddaljeno postajo. Težko je bilo slovo od učiteljev, ki jih je narod vžljubil in jih bo ohranil v dobrem spominu. Prisrčna odhodnica domačih prebivalcev je odkrila učiteljska plemenito srce prekmurskega Slovenca, ki je pokazalo, da ljubi tudi slovenskega učitelja, ako je ta na mestu. Kdor seje ljubezen, ta ljubezen tudi žanje. Naj bodo pričujoče vrstice v zvezi z gledanjem mladim tovarišem in tovarišicam, ki ne prihajajo radi v Prekmurje in ga smatrajo za nekako zemljo pregnancev in kaznjencev, da prebiva ljubezen in hvaležnost tudi v srcu prekmurskega Slovenca, ki se posebno očituje v najlepši staroslovanski čednosti, gostoljubnosti in mehki duši. Mladi tovariši, brez skrbi v Prekmurje, a prinesite v svojih srcih mnogo, mnogo ljubezni in razodela se vam bo plemenita duša prekmurskega Slovenca. Vsem trem tovarišem želimo na novem mestu mnogo sreče!

— Gmotno stanje bolgarskega učiteljskega. Bolgarski prosvetni minister je obljubil zastopnikom bolgarskega učiteljskega saveza, da bodo letos precej zvišane plače onim učiteljem, ki do danes niso mogli dobiti povisa. Ravno tako je izjavil vrhovni starešina bolgarske prosvete, da bodo povisane plače vsemu ostalemu učiteljsstvu, če to dovolijo proračunske možnosti. Brez vsakega pretiravanja se sme trditi, da so bolgarski učitelji preslabo plačani. Stanje tamošnjih prosvetnih delavcev je v resnici bedno, posebno učitelji osnovnih šol živijo v zelo težkih razmerah. Grozne politične borbe so povzročile, da je bilo bolgarsko učiteljsvo zadnja briga merodajnih faktorjev. Složni napor učiteljskih vrst so bili izigrani in potlačeni, a sedaj ko je obljubljen našim bolgarskim tovarišem materialno izboljšanje, moramo tudi mi, jugoslovanski učitelji želeli, da ne bo bolgarsko učiteljsvo več zapostavljeno in da dobi vse, kar mu je potrebno za vsakdanje življenje.

— Društvo učiteljic v Ljubljani izpreminja svojo objavo v toliko, da ima sedaj vsako

soboto od 6. do 7. ure popoldne na razpolago »Čitalnico UJU« v Učiteljski tiskarni, 1. nadstropje. Dohod iz prve veže, desno. Vabimo vse tovarišice, ki žele kakih pojasnil ali navodil o delu v šoli ali izven šole, naj pridejo, da se pomenimo prijateljsko in poživimo medsebojne stike. — Društveni odbor.

— Uspolboljenostni izpiti bodo odslej samo v jeseni ter za Dravsko banovino samo v Ljubljani. Banska uprava je izdala sledeči odlok: »Ministrstvo prosvete, oddelek za srednje šolstvo v Beogradu, je z odlokom S. N. br. 543 z dne 9. januarja 1930. odločilo, da se bodo v l. 1930 — dokler ne izide pravilnik, ki bo veljaven za vse ozemlje kraljevine — smeli polagati učiteljski usposobljenostni izpiti le v jesenskem terminu. Prijave za izpit se smejo vlagati do konca meseca maja; izpitni odbori pa se bodo morali formirati do meseca junija 1930. l.« — Ministrstvo Prosvete krajevine Jugoslavije odeljenje za srednjo nastavu. S. N. Br. 1322. 17. januarja 1930. god. Beograd. Na pitanje nekkih direktora učiteljskih škola da li će se oržati izpit zrelosti u junu 1930. godine za učenike, koji su ove godine odbijeni na godinu dana Gospodin Ministar prosvete doneo je odluku pod S. N. br. 1322 od 15. I. 1930. 1. da učenici, koji su na kraju 1928./29. školske godine svršili IV. razred, a nisu polagali izpit zrelosti ili su ga položili, pa su odbijeni na godinu dana, polažu u junu 1930. godine učiteljski izpit zrelosti po propisima, koji su važili pre Zakona o učiteljskim školama od 27. septembra 1929. godine; 2. da se ovaj izpit održi: a) u Učiteljskoj školi u Aleksincu za učenike i učenice učiteljskih škola u Skoplju, Prilepu, Jagodini, Aleksincu, Pirotu, Negotinu i Užici; b) u Ženskoj učiteljskoj školi u Beogradu za učenice a) u Muškoj učiteljskoj školi za učenice učiteljskih škola u Beogradu, Šapcu, Somboru, Novem Sadu, Subotici, Vršcu i Kragujevcu; c) u Muškoj učiteljskoj školi u Zagrebu za učenike i učenice učiteljskih škola u Zagrebu, Karlovcu, Pakracu, Petrinji, Oseku, Čakovcu, Kastavu, Križevcu i Gospiću; d) u Muškoj učiteljskoj školi u Ljubljani za učenike i učenice učiteljskih škola u Ljubljani i Mariboru; e) u Ženskoj učiteljskoj školi u Sarajevu za učenice, a u Muškoj učiteljskoj školi u Sarajevu za učenice učiteljskih škola u Sarajevu, Banjaluci i Mostaru; d) u Učiteljskoj školi na Cetinju za učenike i učenice učiteljskih škola u Danilovom Gradu, Cetinju i Beranima; o) u Učiteljskoj školi u Šibeniku za učenike i učenice učiteljskih škola u Šibeniku, Dubrovniku i Hercegovom; 3. da učenici, koji na izpitu u junu 1930. budu odbijeni na tri meseca, polažu popravne ispite u septembru 1930. godine, a oni učenici, koji u junu 1930. budu odbijeni na godinu dana ili ne polaže popravni izpit u septembru, mogu se samo upisati kao redovni učenici u V. razred učiteljske škole; 4. da se naredni izpit za privremene učitelje i učiteljice narodnih škola po § 163. Zakona o narodnim školama od 5. dec. 1929. god., to je po čl. 30. ranijeg Zakona o narodnim školama u junu 1930. u Jagodini za ove kandidate.«

— Na zborovanju učiteljskega društva za sreza Laško v soboto dne 8. marca t. l. ob 10. uri na Zidanem mostu bode predaval univ. profesor g. dr. Ozvald o temi: »Poizkus zaključne sodbe o novi šoli.« — Vabimo na to predavanje bližnje tovarišice) sosednih srezov.

— Članom učiteljskega društva za mariborski šolski okraj! Ponovno vabim, da ste 8. marca točno ob pol 10. uri pri zborovanju v Narodnem domu v Mariboru. Pripravite se za zborovanje vsaj glede sledečih točk: 1. Preglejte določbe novega kazenskega zakona glede mladostnikov, o čemur bo predaval prvi državni pravdnik g. dr. Jančič. 2. Proučite predloge pravil UJU v 9. in 10. številki »Učit. Tov.« 3. Razmislijte o morebitni obnovi društvenega pevškega zbora. — Vsi pa točni in pripravljeni bomo ob 12. uri sklenili zborovanje, nato skupno družbovali v znamenju iskrenega tovarištva! — Predsednik.

— Članom učiteljskega društva za kočevski okraj. Večina članov (ic) je še v zaostankih s plačevanjem članarine. Da ne bo nepotrebnih neprilik, prosimo, da store svojo dolžnost napram blagajni do prihodnjega zborovanja.

Društvo je odločno pripravljeno izvajati eventualne konsekvence napram dolžnikom.

Blagajničarka.

— Rodbinske doklade belgijskim državnim uslužbencem. Zanimivo je, kako skrbi belgijska država, da se ne bi znižalo število rojstev v rodbinah državnih uslužbencev zaradi premajhnih prejemkov. Ta skrb se kaže najbolj iz naslednje tabele:

	Rodbinske doklade so znašale leta				
	1924.	1926.	1928.	1929.	1930.
	frankov na mesec				
za 1 otroka	30	30	30	30	30
za 2 otroka	30	30	50	50	50
za 3 otroke	40	80	110	110	110
za 4 otroke	50	100	140	150	150
za 5 otrok	50	100	150	175	200
za vsakega nadaljnega otroka	50	100	150	175	200

— Prusija ima preveč učiteljstva. Berlinsko učiteljsko društvo je na svojem januarskem sestanku konstatiralo, da je v Prusiji, po službenih podatkih 11.300 nezaposlenih učiteljev (ic). To je večinoma mlajše učiteljstvo, ki po več let čaka na namestitev. Z ozirom na to dejstvo je sklenilo berlinsko učiteljsvo sledeče: 1. Število učencev v vsakem razredu naj se zniža na 25; na ta način se do seže dvojice: a) doseže se boljši uspeh in b) odprtih bo večje število novih razredov, kar bo nudilo možnost zaposlitve brezposelnega učiteljskega. 2. Nezaposlenemu učiteljsstvu se računava v službeno dobo ob nastopu službe ves čas, ki so ga prebili izven službe, ker niso imeli mesta. 3. Obbolelemu učiteljsstvu naj se dovoli zdravljenje v vseh zdravstvenih zavodih, a na mesta obolelega učiteljskega naj pridejo brezposelni učiteljski kandidati, ne pa, da jih morajo nadomestovati učitelji, ki že imajo svojo zaposlitev. 4. Naj se vrši zamena učiteljskega med nemškimi pokrajinami in med državami v katerih žive Nemci.

— Izobrazba učiteljev za obrtno-nadaljevalne šole v Hamburgu. Hamburgski občinski svet je v januarju razpravljal o izobrazbi učiteljev za obrtno-nadaljevalno šolo in sklenil sledeče: 1. Učitelji obrtnih šol morejo postati učitelji, ki položijo specialen državni izpit za to vrsto šol. 2. Predizobrazba učitelja obrtnih šol je sledeča: učiteljska matura s praktičnim učiteljskim izpitom, najmanj triletna učiteljska praksa in obiskovanje hamburške univerze najmanj šest semestrov. — Na univerzi se vrše teoretična predavanja in praktične vaje. Posebna pažnja se posveča tehnično-risarski izobrazbi kandidatov.

— Pismo Zveze čehoslovaškega učiteljskega Udruženja Jugoslovanskega Učiteljskega. Spoštovani tovariši! — Zveza čehoslovaškega učiteljskega namerava v smislu delovnega programa Federacije Slovanških Učiteljskih Zvez organizirati v letošnjih velikih počitnicah (julij, avgust) zamenjavo mladine iz učiteljskih rodbin in učiteljskih kandidatov, posebno med Čehoslovaško, Jugoslavijo in Poljsko. V pošteb bi prišli mladeniči od 15—23 let. Vsak bi moral izvršiti potovanje na svoje stroške, a hrano in stanovanje bi mu pa dala ona družina, ki bi poslala v zameno svojega sina na Čehoslovaško in obratno v Jugoslavijo ali Poljsko. Stanovali bi kolikor mogoče pri učiteljskih rodbinah, kjer bi se jim nudila možnost konverzacije v domačem jeziku in bi tudi spoznali življenske razmere dotičnega naroda. Prosim, da nam javite, ali ste pripravljeni, da skupno organiziramo zamenjavo te vrste in da pošljete pri vas organiziranemu učiteljsstvu poziv, da vam pošlje prijave za zamenjavo. Če ste se z gotovostjo odločili za to, izvolite pripraviti svoje podrobne predloge, ki jih bomo pretresali na skupnem sestanku Federacije Slovanških učiteljskih Zvez in o njih odločali. — Z bratskim pozdravom — za Zvezo čehoslovaškega učiteljskega — predsednik Vajta Beneš. — Tajnik E. Vlasak. — Gornje pismo je objavil Izvršni odbor UJU v »Narodni Prosveti« in pripominja, da je v programu Federacije Slovanških Učiteljskih Zvez predvideno, da se med glavnimi počitnicami zamenja čehoslovaška in jugoslovanska mladina. — Ta misel je tako dobra, da jo ni mogoče dosti naglasiti. — Izvršni odbor naproša tovarišice, ki bi bili pripravljeni poslati

še prav rad vozil okrog, če bi imel dovolj časa in — denarja.

Kamor sem se pokazal, sem šel iz rok v roke in bratski kolegi niso vedeli kaj bi mi še pokazali in mi napravili, da bi dokazali svojo in narodno gostoljubnost. Edina sreča, da sem učitelj in da sem se obrnil na svoje stanovske tovariše, ker nihče bi mi ne mogel pri mojem smotru bolj pomagati, kot so mi oni, kajti oni imajo neomajen ugled, moč in dostop v vsako družbo.

Povsod so se zanimali za vse kar je slovenskega in še posebno za naše šolstvo in našo narodno pesem. Povsod so ponovno vabili naš učiteljski pevski zbor.

Sedaj, ko imamo političen sporazum, ni samo dana popolna svoboda, ampak je naša naloga, da to storimo. Naša naloga je, da potrdimo in utrdimo sporazum s tem, da s pesmijo zblizamo tudi srca ljudskih mas.

Dva meseca sem bil v Bolgariji, pa sem našel povsod isto postrežljivost, isto gostoljubnost. Povsod sem našel na kolege široke in odprte slovanske duše. Povsod smo prišli prisrčno skupaj in povsod smo se istotako prisrčno poslovali. Povsod sem se čutil kakor doma in kakor med svojimi najboljšimi prijatelji. Nikjer nisem našel nacionalnega sovražništva. Nikjer nisem slišal sovražne besede, ali videl sovražnega pogleda.

Najboljši dokaz, da je res tako, je moja koža, ki je še sedaj cela in zdrava in če mi zdravje ne bo še pošlo iz domače zaloge, potem jo bom še mahnil proti Črnemu morju. —zič.

Najboljše in najcenejše
OLJE zoper prah
kakor tudi
ŠOLSKÉ GOBE
nudi
ORIENT, D. Z O. Z.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 14

svoje sinove na Čehoslovaško, kakor one, ki so voljni sprejeti mladino iz Čehoslovaške, da sporočijo to Izvršnemu odboru UJU (Beograd, Kralja Milutina 66) najkasneje do dne 10. marca t. l.

— Kako nameravajo poštni uradniki urediti svoj »Poštni dom«. Gradbeni načrt »P. D.« naj bi ustrezal sledečim načelom: 1. Dom bodi po možnosti reprezentančna zgradba, v kateri naj bo izražena vsa poklicna samozavest slov. poštarjev in njih organizatorična sila. 2. Poštni dom bodi sam sebi najvišji namen in opravičilo za doprinasanje žrtve, ki naj se pokazuje v vsestranski koristi in prospehu p. t. organizacije in stroke. 3. Dom bodi zbirališče in zavetišče vsega organiziranega članstva p. t. stroke, kakorekoe vsem — vse, dom vsega članstva v pravem pomenu besede. Pri vsem tem se je treba ozirati na bodočnost. Poštni dom se ne bo gradil samo za par desetletij, zato ga bo treba po razpoložljivih sredstvih opremiti po modernih in praktičnih načelih. Zato bi bilo pravično, da ga docela dograje, oziroma pomagajo zgraditi tudi bodoče generacije. Dom naj bi imel v glavnem sledeče prostore: a) dvorano, ki bi bila primerna za najrazličnejše prireditve, v kateri bi bilo prostora za 600—800 oseb, opremljeno približno tako kakor so dvorane »Narodnih domov«; b) pisarniške prostore in zborovalno sobo p. t. organizacije, uredništvo in upravnništvo »Poštnega glasnika«; itd.; c) stanovanje za hišnika s pritliklami; d) čitalnico s strokovno in splošno knjižnico, ki bi se event. uporabljala tudi za pevске in druge vaje (prostore pod a) do d) bi se namestilo v pritličju); e) prostore za razne delavnice in skladišča zadrž in društev, ki so že ali še bodo ustanovljene pod okriljem organizacije; f) event. kopalnico za članstvo s pršnico in kadnimi kopelmi (prostore pod d) in e) bi se namestilo v prizemlju); g) stanovanjske prostore v vseh nadstropjih za poštne uslužbence proti primerni mesečni najemnin. Prednost v tem pogledu naj bi imeli tisti, ki so brez stanovanj (novo došli, premeščeni) in oni, ki imajo neprimerno ali predrago stanovanje; h) podstrešna, zasila zavetišča (sobice) za popotne in izletniške uslužbence, ki naj bi bila za omejen čas brezplačno na razpolago. — Ali je že kdo premislil zakaj vse bi mi potrebovali Učiteljska domova? Koliko ste že darovali za domova? Ali ste že član katerega?

— Radio na naših železnicah. Spričo zanimanja drugih držav za radio in njihove uvidnosti o njegovem pomenu moramo pozdraviti namero naše države da po vzgledu Francije, Poljske itd. uvede po železnicah radio. Kakor doznavamo se pripravljata načrt, da se namesti spočetka v brzih, kasneje tudi v osebnih vagonih z anteno in sprejemno postajo, ki bo zvezana z vsemi ostalimi vagoni vlaka. Vsak sedež bo imel pripravo za priklopljenje slušalk, ki se bodo stavljele na razpolago proti določeni pristojbini, ki jo bo pobiral prevoznik. Upamo, da se bo ta načrt v doglednem času uresničil. Besedo imajo pri tem seveda v prvi vrsti naše tri oddaje postaje, ki se bodo morale dogovoriti z državo o pogojih, pod katerimi bi bile volne, dopuščati nameščenje sprejemnih aparatov, oziroma določenega števila slušalk po naših vlakih. Gotovo se bo našla primerna oblika, da se to vprašanje, ki je poglavito in edino važno, reši na zadovoljnost državne uprave pa tudi v prilog našil trem postajam. — T. R. L.

— Sedaj je čas za ribje olje. Še dobro se spominjam, kako smo morali kot otroci 2 do 12 let posili delati kuro z ribjim oljem. Takoj po večerji je vzela mati iz police večjo steklenico z rumeno oljnatno vsebino, a mi smo se morali postaviti v vrsto in vsak je moral iti mimo matere in najposlušneje popiti svoj del ribjega olja, t. j. polno žlico. Večina udeležencev te čudne povorke je zelo spačilo svoj obraz. — Znano je, da ni ribje olje »slaslična«. Pa vendar ga nekateri otroci radi pijejo. Spominjam se slabotne deklice, ki je bila pri nas nekaj mesecev na počitnicah, in ki je tudi sodelovala pri naši povorki za uživanje ribjega olja. Znanjo je bil to prvovrstni užitek in če je padla s polne žlice kapljica olja na stol, je bil v istem momentu tam tudi njen prst, kot moj v skledi, kjer so bile slaščice, in deklica je to kapljico polizala. Ne verjamem, da je bila moja mati glede te kure slabo poučena, ne morem pa je, kot prisižno kuro, nasvetovati materam. Če je otrok zdrav in dobiva pravilno hrano, ne potrebuje ribjega olja. Če pa izgubi tek, posebno če zboli otrok na skrofulozi, raznih katarjih, kožnem izpuščaju in oteklini žlez, tedaj bo kura z ribjim oljem gotovo dobrodošla. Znano pa je, da leži težkoča v tem, da mnogi ledo neradi uživajo olje. — V takem slučaju se vzame takoj za oljem žlico jabolčne kaše, malo čaja ali čokolade. Ako se tudi s temi sredstvi ne pride do cilja, ker je otroku okus po olju naravnost zoperen, tedaj se vzame namesto ribjega olja Jemalt, prašek pripravljen iz ribjega olja in sladkega ekstrakta. Z jemaltom sem imel pri svojih otrocih dobre skušnje. 2 do 3 velike žlice Jemalta zadostujejo. Priporočam se, da se izvede kura z ribjim oljem ali Jemaltom tako, da ga jemljejo otroci 2 do 3 mesece, a ne nepretrgoma, nego po vsakem mesecu uživanja Jemalta je potreben en mesec odmora. Ako se poleg zraka in svetlobe pobrigamo tudi za hrano, ki ima v sebi mnogo redilnih snovi, kakor tudi za razumno utrjevanje telesa, potem se moremo nadejati, da bo otrok dobro preстал zimo. — Dr. Hp.

DRAGO GORUP & Co.
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.
Izdela in prodaja
damske in moške
konfeksije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno
En gros. En detail.

kmalu prišel čas, ko bomo prišli mi k vam, vi pa k nam!

»Živela Jugoslavija!« so mi klicali učitelji in tudi drugi, kjerkoli sem se pokazal. Ravno to sem pa hotel tudi slišati, da se prepričam, v koliko je pri njih razvita jugoslovanska misel.

»Vi morate biti naš gost!« so mi rekli pri Bolgarskem učit. sejuzu. »Kolikor časa boste v Sofiji, imate v našem domu na razpolago brezplačno stanovanje!« Čeprav sem bil lepo napravljen, vendar nisem smel biti tako prevzet, da bi se branil gostoljubnosti. »Pa povejte tudi vašim pevcem, da kadar pridejo, imajo pri nas vse na razpolago!« tako so mi še rekli.

Meni pa ni šlo iz glave, da pri obleki nisem prodril. Mislim sem in mislil, kje bi našel kako drugo razliko med našim in njihovim učiteljsvom, da bi jim mogel prikazati naš majhen narod v impozantnejši obliki. Pa sem jih vprašal, kako izobrazbo imajo.

»Pet let učiteljska!«, so mi rekli. Skoro me je vrglo. (Takrat smo imeli pri nas še štiri letnike učiteljskega.) »Navsezadnje bodo Bolgari še pred nami. Pa saj šole niso vse. Potipal bom, kaj znajo. Tam jih bom pa ujel,« sem si mislil.

Pograbil sem kaj esperantskega, malo ponosljaj francosko in jo udaril po nemško. Pa francosko so znali vsi bolj kot jaz. Hitro sem potisnil razgovor na moderno šolo in tu so mi natresali imena najboljših evropskih in ameriških pedagogov, med njimi imena, ki jih nihče ne nikoli slišal. Tako sem sprevidel, da najlepše opravim, če o tem čisto molčim,

sicer bodo uganili, da prav za prav veliko manj vem, kot oni. Trdno pa sem sklenil, da ne bom nikdar več — nikogar podcenjeval.

A kljub vsem tem smolam, sem se v Sofiji hitro udomačil. Tudi jezik sem si hitro osvojil, saj je tako sličen našemu, da bolj ne more biti. Koncem drugega meseca me ni nihče ločil od Bolgara in zgodilo se mi je, da na meji nisem znal več srbsčine, čeprav sem jo poprej precej dobro zavijal. Pa še ko sem prišel v Beograd skupaj s Slovenci, sem začel mešavati bolgarske besede. Kaj takega se mi še ni zgodilo. Prav nerodno mi je bilo in nehoti mi je prišlo na misel tisto slovensko dekle, ki je bilo dva meseca v Zagrebu pa ni znala nič več slovensko in tudi svojih bližnjih ni poznala. Ko je prišla domov, je najprej vprašala mater: »A ste Vi moja majka?«

S tem sem mislil le omeniti, kako blizu je bolgarsčina našemu in ostalim jugoslovanskim jezikom.

Ves mesec sem stanoval v učiteljskem domu. Pa čez dan nisem bil nikdar doma. Vedno so me kolegi vodili okrog. Niti za trenutek nisem bil brez družine, da sem si včasih že prav zaželel samote in nekoliko miru.

Če živi tujec v glavnem mestu, si lahko ustvari približno sliko narodovega mišljenja in življenja, vendar popolne nikakor ne. Ker pa sem hotel, da poznam Bolgare in Bolgarijo, sem jo mahnil po državi. Najprej sem se vozil po južni strani in sem se ustavljal v Plovdivu, Stari Zagori, Kazanliku in Burgasu. Po Črnem morju sem se prepeljal v Varno. Nato pa po severni strani v Trnovu in Pleven in zopet nazaj v Sofijo. Seveda bi se bil